

ข้อมูลทั่วไป

30 ตุลาคม 2552

โดย : สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

ข้อมูลทั่วไป

1. ที่ตั้งและอาณาเขต

กลุ่มจังหวัดตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ประกอบด้วยจังหวัดในกลุ่ม 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น มหาสารคาม และจังหวัดร้อยเอ็ด มีอาณาเขต ดังนี้

1) ทิศเหนือ	ติดต่อกับ จังหวัดสกลนคร อุดรธานี หนองบัวลำภู และจังหวัดเลย
2) ทิศใต้	ติดต่อกับ จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ และจังหวัดศรีสะเกษ
3) ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ จังหวัดยโสธร และจังหวัดมุกดาหาร
4) ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดเพชรบูรณ์

2. ขนาดและลักษณะของพื้นที่

สภาพโดยทั่วไปของพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง เป็นที่ราบจากทิศตะวันตกไปสู่ทิศตะวันออกมีภูเขาเตี้ยสลับอยู่ทางตอนเหนือของจังหวัดร้อยเอ็ดและกาฬสินธุ์ ได้แก่ เทือกเขาภูพาน และทางทิศตะวันตกของจังหวัดขอนแก่น ได้แก่ เทือกเขาภูเก้า – ภูพานคำ เทือกเขาเขตอุทยานน้ำหนาวจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีพื้นที่ของกลุ่มจังหวัด รวม 31,423 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 19,639,918 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 18.6 ของพื้นที่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยแต่ละจังหวัดมีพื้นที่ ดังนี้

- จังหวัดกาฬสินธุ์ มีพื้นที่ 6,947 ตารางกิโลเมตร (4,341,716 ไร่)
- จังหวัดขอนแก่น มีพื้นที่ 10,886 ตารางกิโลเมตร (6,803,774 ไร่)
- จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ 5,228 ตารางกิโลเมตร (3,307,302 ไร่)
- จังหวัดร้อยเอ็ด มีพื้นที่ 8,299 ตารางกิโลเมตร (5,187,156 ไร่)

3. การใช้ประโยชน์ของพื้นที่

การใช้ประโยชน์ของพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

ประกอบด้วย

- พื้นที่ถือครอง/ ที่มีกรรมสิทธิ์ จำนวน 12,673,091 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 64.5 ของพื้นที่กลุ่มจังหวัด โดยเป็นพื้นที่นอกเขตชลประทาน จำนวน 10,622,995 ไร่ และในเขตชลประทาน จำนวน 2,050,096 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 83.2 และ 16.8 ของพื้นที่ถือครองตามลำดับ
- พื้นที่ป่าไม้ จำนวน 1,759,626 ไร่ (ร้อยละ 8.9 ของพื้นที่กลุ่มจังหวัด)
- พื้นที่สาธารณประโยชน์ และอื่นๆ จำนวน 5,207,201 ไร่ (ร้อยละ 26.6 ของพื้นที่กลุ่มจังหวัด)

4. ประชากรและเขตการปกครอง

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2551 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง มีประชากร รวมจำนวน 4,978,917 คน กระจายอยู่ในเขตการปกครองท้องที่ 77 อำเภอ 662 ตำบล 8,303 หมู่บ้าน ดังนี้

จังหวัด	ประชากร	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน
กลุ่มจังหวัด	4,978,750	77	662	8,303
จ.กาฬสินธุ์	978,750	18	135	1,584
จ.ขอนแก่น	1,756,101	26	202	2,331
จ.มหาสารคาม	936,854	13	133	1,944
จ.ร้อยเอ็ด	1,307,212	20	192	2,444

5. ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

(1) แหล่งน้ำผิวดิน ประกอบด้วย เขื่อนอุบลรัตน์จังหวัดขอนแก่น เขื่อนลำปาว จังหวัดกาฬสินธุ์ แม่น้ำสำคัญๆ เช่น แม่น้ำชี แม่น้ำมูล แม่น้ำยัง แม่น้ำพอง แม่น้ำเซิน

(2) ทรัพยากรป่าไม้ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง มีพื้นที่ป่าไม้ รวม 1,759,626 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.9 ของพื้นที่กลุ่มจังหวัด ส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ

จังหวัด	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ป่า (ไร่)	ร้อยละ
กลุ่มจังหวัด	19,639,918	1,759,626	8.9
กาฬสินธุ์	4,341,716	519,000	11.9
ขอนแก่น	6,803,744	769,438	11.3
มหาสารคาม	3,307,302	138,625	4.2
ร้อยเอ็ด	5,187,156	332,563	6.4

(3) แร่ธาตุ ที่สำคัญ ได้แก่ แร่โพแทส ก๊าซหิน และปิโตรเลียม

(4) ดิน สภาพดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ขาดความอุดมสมบูรณ์ และมีสภาพเป็นดินเค็ม

⇐ เขื่อนอุบลรัตน์

จังหวัดขอนแก่น

เขื่อนลำปาว ⇨

จังหวัดกาฬสินธุ์

6. แหล่งท่องเที่ยว

แม้จะไม่มีความคิดเห็นด้านแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในความสนใจของนักท่องเที่ยวมากนัก แต่มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลายแห่งทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณคดี ตลอดจนวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ดังนี้

(1) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ เขื่อนอุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น เขื่อนลำปาว จังหวัดกาฬสินธุ์ บึงเกลือ จังหวัดร้อยเอ็ด อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน และภูเก้า – ภูพานคำ จังหวัดขอนแก่น อุทยานแห่งชาติภูพาน จังหวัดกาฬสินธุ์ ป่าดงลำพัน และวนอุทยานโกสัมพี จังหวัดมหาสารคาม อุทยานแห่งชาติผาน้ำน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด

(2) โบราณสถาน/ โบราณคดี ได้แก่ พิพิธภัณฑสถานไดโนเสาร์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ที่อุทยานแห่งชาติภูเวียง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น และภูเก้า-ภูพานคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ แหล่งโบราณสถานเมืองฟ้าแดดสูงยาง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โบราณสถานเมืองนคร จำปาศรี อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม แหล่งโบราณสถานเมืองสาเกตนคร จังหวัดร้อยเอ็ด

(3) ศาสนา/ วัฒนธรรม เช่น พระมหาธาตุเจดีย์ชัยมงคล จังหวัดร้อยเอ็ด พระธาตุนาคู อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม และพระธาตุขามแก่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

7. โครงสร้างพื้นฐาน ที่สำคัญประกอบด้วย

(1) การคมนาคม

- **ทางบก** ใช้สำหรับในการเดินทางของประชาชนและขนส่งสินค้า โดยมีเส้นทางสำคัญๆ ได้แก่ ทางรถไฟ ตามแนวถนนมิตรภาพจากกรุงเทพ – หนองคาย และทางรถยนต์ โดยผ่านเส้นทางสำคัญๆ ได้แก่ ถนนมิตรภาพ ถนนระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก – ตะวันตก (East – West Economic Corridor)

- **ทางอากาศ** มีท่าอากาศยาน 2 แห่ง ได้แก่ ท่าอากาศยานขอนแก่น และท่าอากาศยานร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

- **พลังงาน** กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ถือว่าเป็นแหล่งผลิตพลังงานไฟฟ้าที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเป็นที่ตั้งของแหล่งผลิตพลังงานไฟฟ้า 2 แห่ง ได้แก่ โรงงานผลิตพลังน้ำเขื่อนอุบลรัตน์ และโรงงานผลิตไฟฟ้าพลังงานความร้อนน้ำพอง

(2) อื่น ๆ ที่สำคัญ ได้แก่

- เป็นที่ตั้งของหน่วยงาน ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ไทย (E-Saan Software Park) และสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ (SIPA)
- มีความพร้อมด้านบริการทั้งด้านสุขภาพ การประชุม/สัมมนา และการบริการท่องเที่ยว
- มีความพร้อมของส่วนราชการในด้านการบริหาร การค้าและการลงทุน เช่น สำนักงานส่งเสริมการลงทุน (BOI) สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 5 ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 6 กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน เป็นต้น
- มีความพร้อมในด้านการศึกษา โดยเฉพาะระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีสถาบันการศึกษาของรัฐ และเอกชนเปิดการเรียนการสอนหลายแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยรามคำแหงวิทยาลัยเขตบ้านไผ่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตอีสาน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ร้อยเอ็ด และกาฬสินธุ์ เป็นต้น

